

NAGRA TANKAR I EMIGRATIONSPRAGAN.

A. Vilh. Berger.

De bildade samhällslagren i Sverige betrakta i allmänhet dem som emigrerade till Amerika såsom fosterlandsförrädare, som sådana, hvilka svika fosterjorden. Om en svensk begifver sig till ett annat land, vare sig inom eller utom Europa, höras inga anmärkningar, utan då heter det, att han skall ut och prova lyckan, och man hoppas, att han skall göra heder åt det svenska namnet i fjerran land. Men så fort det blir tal om att resa till Amerika, då är det som att stiga ner flere steg på civilisationens trappa för att assimilera sig med halfvildt folk.

Om man närmare betrakta vissa förhållanden i Sverige, finner man orsakerna till denna åsikt därifrån Amerika. Sverige har från Amerika väsentligen fått de sjuka skott, som så fort spira upp ur det riket pulserande livet här. På det praktiska livets område har icke så litet af den humbug och skojande, som äro framsända inlag i det moderna amerikanska livet, letat sig väg till Sverige, under det inte af företagsamheten, dåkraften och aktningen för arbetet, det goda, som här upp det amerikanska folket, hittat vägen dit. Det amerikanska förvärfsbegäret med dess förakt för alla ideella intressen är på hvar mans mun i Sverige, men ytterst litet höres om Amerikas uppriggade folkskolor, som dess högre läroanstalter och dess välgörenhetsinrättningar, hvilka tvänne senare i flesta fall uppehållas genom enskilda personers frikostighet.

Från Amerika har Sverige fått den religiösa separatismen, i hvilken så mycket förns i för att bokstafligen förbräna sig själf och sedan sina ut i sanden. Från Amerika kom även den moderna nykterhetsrörelsen med sin obestridligt goda innebörd, men också med sin fanatism, sina ensidigheter och öfverdrifter, hvilka från början misskrediterade den hos de bildade klasserna. De hemvändande svensk-amerikanerna för 20 a 30 år sedan voro med sin borny och löjvackande framfusighet ej heller egna att höja tanken om Amerika.

Den svenska tidningspressen gjorde till för några år sedan intet att rätta den skefva åsikten om Amerika, utan syntes nästan uppmuntra den. Nyheterna från Amerika handlade om de mest barocka och obetydliga saker och voro valda och skriva nästan uteslutande för att väcka löje. Än fick man läsa, att en kalf med fem ben föddes i Minnesota, än att bedrägerier öfvats vid ett val, än att en mördare före hängningen höll ett tal, som han slutade med att rekommendera en viss tvålsort, hvarföre hans hustru fick \$500 m. m. i samma stil för ett icke tala om telegrammen, hvilka handlade om järnvägsolyckor, eldsvådor och cykloner. Ytterst sällan förekom en notis, som ett samsadt sätt meddelade något om Amerikas utveckling, i ett eller annat afseende. På så vis föddes och underhölls i längförliga tider i Sverige en falsk föreställning om Amerika och fastän nu en betydlig ändring till det bättre inträdd, sitter nog ännu mycket af denna föreställning kvar hos de bildade klasserna.

Oaktadt allt hån och spott har sedan 60 år förgått och fortgått ännu en utvandring från Sverige till Amerika, genom hvilken Sverige förlorat omkring en million människor, ungefär en femtedel af det nuvarande invånareantalet. "Det är dock ej nog därmed, till utvandringen är liksom en tilltagande geometrisk serie. Sverige har ej blott förlorat en million invånare, utan äfven alla deras ättlingar, hvilka uppgå till fullt ut lika många, och sist, men ingalunda minst alla dessas arbete.

Under flere årtionden betraktade man i Sverige denna väldiga folkvandring knappast annat än som statistiska uppgifter, hvilka stodo att läsa i tidningarna hvarje kvartal. Man beklagade det sorgliga förhållandet, men intet gjordes för att afhjälpa det onda. Studerar man litet närmare utvandringens orsaker, finner man, att de styrande i Sverige och de samhällsklasser,

som skarpest fördöma emigrationen, kunnat göra mycket för att om ej helt hindra den, dock betydligt begränsa den, men de gjorde intet härfor. De mörkaste bladen i Sveriges historia under nittonde seklet äro de som handla om emigrationen, ty de vittna om samhällsöndring och allmänt förfall om de styrandes och maktegandes dådloshet och förakt för de små i samhället, om svält och umbäranden i de små stugorna i skogsbackarna, om ett lif i elände med fattighuset som perspektiv.

I allmänhet, för icke att säga alltid, anser man emigrationens orsaker som gifna och oföränderliga, under det de i verkligheten under årens lopp i betydlig grad ändrat karaktär. Utvandringens orsaker upp äro icke desamma som på 1850-talet och icke heller desamma som på 1880-talet.

Under alla tidskeden af emigrationen hafva dock flera psykologiska faktorer indirekt verkat till att göra det lättare för svensken än kanske för någon annan europé att slita de band, som bundit honom vid fosterjorden. Framst bland dessa är nog den vandringsslust, som utmärker germanen i allmänhet, och som särskildt hos nordborn slagit ut i en viss resed och äfventyrlust. Härnäst kommer nog svenskens pessimism. Han vill så gärna öfverdrifva mötande svårigheter och ser allt i mörka färger. Ett svagt jordbrukskrä har flere gånger betydligt ökat utvandringen det året, hvilket visar, att svensken genast är beredd att med missmod begifva sig af från hemmet.

Allt sedan förra seklets början hade enstaka svenskar hvarje år begifvit sig till Amerika. De amerikanska nydyggheterna anslå immigrationen från de tre skandinaviska länderna före 1840 till omkring 2,000 personer, af hvilka möjligen hälften torde ha kommit från Sverige. Någon egentlig utvandring i detta ords betydelse egde ej rum förr än 1841, då G. Unonius med sitt sällskap afreste till Amerika och slog sig ned i trakten af Milwaukee. Sällskapet bestod af icke-kroppsarb-tare, och som jordbrukskoloni blef nybygget alldeles förfelat, och nybyggarna skingrades åt alla väderstreck. Denna utvandring hade dock sin stora betydelse, emedan en mängd bref om Amerika från deltagarna publicerades i tidningarna i Sverige och riktade allmänhetens tankar på Amerika och dess stora resurser alla afseenden.

När dessa bref om underlandet på andra sidan hafvet lästes i Sverige, stod det illa till där. Superiet bland landbefolkningen hade nått sin kulmen och hotade att förfärliga hela nationen. Det hade fört med sig slöhet, skuldssättning och hopplöshet hos småbönderna, hvilka funno det allt svårare att reda sig på sina små gårdar. Till ytterligare för förfång för dem skedde på 1850-talet i Sverige den egentliga öfvergång till det moderna näringslivet, som förde med sig kommunikationernas utveckling, hvarigenom Sverige drogs in i världskonkurrensen, som hårdast drabbade de små jordbrukarna, hvilka snart förlorade den inkomst, helmslöjdens alster, när industrien frambrakte bättre eller åtminstone finare och billigare varor. Men det var ej nog härmed. Arbetskraften blef allt dyrare och dömdo till och med hemslöjden för husbehof till undergång. Den nya tiden kom afven med nya kraf. Allt skulle bonden köpa, men det han hade att afyttra, fick han mycket litet betald för. Frihandeln gjorde det möjligt att importera jordbruksprodukter till billigare pris, än den svenska bonden med utsikt till ersättning för sitt arbete kunde sälja dem för. Följden blef, att bönderna måste låna, och lån erbjöds just då genom de upprättade hypoteksföreningarna och bankerna. Lättheten att få pengar utgjorde i sig själf en lockelse att låna. Det hette väl då så vackert, att låna skulle användas till jordbrukets upphjälpande genom inköp af moderna jordbruksmaskiner, och sådana inköpet som äfven, men när icke praktiska arbetsmetoder infördes, vanns intet, men lånen stodo kvar, och de skulle förlämnas och amorteras. Följden af allt detta blef, att många svenska bondgårdar blefvo förräntningsanstalter för ut-

ländska pengar, och bonden sjönk ner till arrendatorn ställning. Hans intresse för gården försvann, och för barnen blef intet att ärfva utom för en af sönerna, som kunde övertaga släktet och släpet med gården och länet. De andra måste ur hemmet, antingen till industrien eller Amerika. Industrien hämmades af frihandeln och idkarnes lojhet och kunde icke taga emot alla. De, hvilka industrien icke kunde taga emot, foro till Amerika, där det fanns plats för dem.

Under denna tid fanns äfven en annan olägenhet, nämligen svårigheten att skifta jorden i mindre lotter. Äfven där jorden var skuldfri, försvarades jordaförändringen af lagen, och där den var skuldssatt, hindrade inretningshäfven en delning. Följden blef, att många såg sig ur stånd att förvärfa jord, äfven där de ekonomiska förutsättningarna funnos. Icke underligt, att dessa styrde kosan till Amerikas bördiga slätter, där jord fanns i öfverflöd att få utan penningar.

Emigrationen var under sitt första skede, omfattande 1840-50- och 60-talet, i betydlig grad jordfråga, och det var jordägare, småbönder, som tröttnat vid det så godt som fäfångar arbetet, som emigrerade under dessa årtionden. Oftast lämnade försäljningen af egendomen så pass öfver, att det räckte till öfverresan och kanske ibland äfven till uppsättning vid det nya hemmet i Amerika. Det var till jordbruksstaterna dessa till svenska invandrarströmmar drog, och där fortstade invandrarna att odla jorden liksom hemma. Det voro ett sträfsamt, tåligt släkte, dessa svenskar, hvilka under många försökser odlade upp västerns jord, som sedan i rikligt mått återgåddet för nybyggjarlivets sträta förhållanden. Priset på dessa svenska landsbygd och därifrån fört med sig gammaldags kristen tro, sådan den på den tiden ännu lefde hos Sveriges allmog. De voro allvariga kristna, dessa första invandrare, och hvarhelst de drogo fram öfver de bördiga slätterna, kantade de sin väg med kyrkor, skolor och barmhertighetsinrättningar.

I början af 1870-talet inträdde några års afmattning i emigrationen. Den lifaktighet inom industrien, som i hela Europa följde efter det franska-tyska kriget 1870, spred sig äfven till Sverige, där industrien upplomstrade till en förut oanad höjd, och dagligen tog allt flera armar i anspråk, under det jordbrukarna delade den allmänna välmågan. Under dessa år var utvandringen ringa, omkring 5,000 personer årligen. Men de goda tiderna togo slut de sista åren af 1870-talet och följdes af tryckta och osäkra förhållanden inom den ekonomiska världen en lång följd af år, nästan fram till mitten af 1890-talet. En mängd industriella anläggningar måste nedläggas arbetet, och de som förmådde hålla sig uppe sänkte tillverkningen till det lägsta möjliga. Jordbruket arbetade under samma tryckta förhållanden. Priset på dess alster sjönk till under produktionskostnaderna, och för att kunna hålla sig uppe måste landbrukarna söka att reda sig med den minsta möjliga arbets-hjäl.

Under detta skede, från slutet af 1870-talet till mitten af 1890-talet, höjades emigrationen starkare än någonsin förr eller senare; under dessa år lämnade öfver en half million människor fosterjorden. I synnerhet ryckte emigrationen under detta skede med sig blomman af landets befolkning, män och kvinnor i ålder mellan 20 och 30 år. Det var den stora skaran af industri- och yrkesarbetare samt lösa jordbruksarbetare, som började röra på sig. Den lamslagna industrien och de tryckta förhållandena förmådde icke hålla jämna steg med en normal folkökning. Förhållandena i Amerika voro då rätt väl kända i alla delar af Sverige, och genom bref från dem som rest några år förut och haft framgång med sig hägrade nog Amerika för många svenske sinne som ett guldland. När då tillfällena till en dragiskt utkomst hemma blefvo allt färre och arbetslösheten nedstades till existensminimum, är det icke underligt, att de som kunde resa

utan långt betänkande begifvo sig i väg. Utvandringen under detta skede behöfde ej så lång tid att göra sig i ordning för färden, och ej heller kände de sig så bundna vid fädernesjorden, som de föregående årtiondenas utvandrare. Många familjefader reste under dessa år först själf öfver och sände sedan penningar till familjens resande, och många unga personer reste på lånta pengar för att komma undan armodet där hemma.

Den tidens utvandrare slogo sig i allmänhet ned i Amerikas städer, och en afsevärd del stannade i de östra staterna. De fortsatte här att arbeta inom sin yrken, de hade lärt i Sverige. Det är dessa, som här vunnit så allmänt erkännande för flit, arbetsduglighet och redbarhet, hvilka dygder gjort, att den svenske arbetaren intager en så aktad ställning i Amerika.

Deras mödas lön har kanske icke alltid motsvarat förhoppningarna, men ett kan anses som säkert, och det är att deras ekonomiska ställning, om det ej på långt när kan måta sig med de svenska farmarnas i västern, dock är vida bättre, än om de kvarstannat i Sverige.

Dessa invandrades naturliga läggning och lefnadsförhållanden hafva kommit dem att dela sina ideella intressen att olika håll. Liksom de äldre invandrarne hafva de grundat och uppehålla en stortadt kyrklig verksamhet med åtföljande läroanstalter och barmhertighetsinrättningar, men denna verksamhet synes och vara mera bemängd af separatism än de första invandrarne, till stor del möjliggjord genom de amerikanska samfundens frikostighet, då det gäller att vinna proselyter bland invandrarne. Det svenska föreningsväsendet i våra städer har till stor del uppstått genom dessa invandrades samhörighetskänsla i församlingen, och många egna sina krafter åt föreningslivet, hvilket synes tendera att vilja gifva de yttliga njöden en allt för framskjuten plats på sitt program. Många hafva äfven på lediga stunder egnat sig åt sången och medlagt ett aktningssvärdt arbete för bevarande af svensk sång ibland oss, under det andra hänförs af den moderna nykterhetsidn och verka för dess utbredande.

Från mitten af 1890-talet vidtager ett nytt skede i emigrationen, både beträffande dess orsak och emigranternas lefnadsställe. Detta skede ligger oss allt för nära att kunna helt bedömas, hvaran vi här endast kunna göra några allmänna antydningar. Under detta skede hafva de ekonomiska förhållanden i Sverige förbättrats och äro numera ej sådana, att de övillkorligen behöft afskräcka någon från att stanna hemma. Jordbruket har arbetat under bättre konjunkturer, och industrien har antagit stortadt proportioner och blifvit en verklig storindustri. Från statsmakternas sida hafva flera åtgärder vidtagit till arbetsklassens bästa, särskildt bör erinras om statens understöd till egnehemsrörelsen. Genom det nyligen antagna rösträttsförslaget har slutligen människosjäl, så kan ju i alla fall en tidpunkt tänkas i människans utveckling, då en sådan känsla ej ännu stuckit upp ur sitt naturhölje.

Allt här i världen kommer fram ur ett frö, en möjlighet. Hvilken mängd af tillstånd gifves det icke, där ännu nästan allt är blott möjlighet — där vi icke se ett spår af hvad som en gång skall stå i full blomning för vår syn.

Sedan nu emellertid den jämförande religionsforskningen uppstått och rent vetenskapligt tagit itu med de religiösa frågorna, har tesen om religionslösa folk fått en alldeles ny belysning. Det visar sig helt enkelt, att sådana icke alls existera — att de gamla notiserne härom berott på ytligt och opedagogiskt studium af företeelserna.

Häraf kan naturligtvis ej dragas den slutsatsen, att den religiösa känslan vore medfödd, ty hvad som man ej ännu lyckats uppleta, kunde ju en vacker dag trada fram. Men så mycket är af de hittills gjorda iakttagelserna visst, att dessa ej berättiga till ett motsatt antagande, det nämligen, att nämnda känsla ej vore medfödd.

Öfver hufvud taget lämnar den rent historiska undersökningen ej ensamt svar på frågan, ehuru den kan belysa densamma. Problemet är till större delen af inre natur. Vi ha att fråga oss, hvad vi måste mena med religion, och hur denna förhåller sig till det djupare inom oss.

Ma från de kraf, som stat, kyrka och hem ställa, gör man lättvindigt upp med fosterjorden och reser till Amerika.

Det synes ofta på dem som nu komma hit från Sverige, att de rest utan att rätt veta hvarfö. Många hafva lemnat välgärdade hem och goda sysselsättningar af rent okynne, under det andra rest för att komma från alla förmöta band i Sverige. Enligt invandringens byråns statistiska uppgifter sprida de sig till unionens alla stater och sluta sig väl till de olika svenska kolonierna här. För den kyrkliga verksamheten eger endas en ringa del af våra dagars svenska invandrarer något intresse. I stället torde de i betydlig grad vara orsaken till den förut anmärkt tendensen hos föreningslivet att gifva de yttliga njöden en så framskjuten plats. På många platser hafva föreningar med rent socialistiska program bildats af de senare årens invandrarer.

Försök i flere riktningar göras, som bekant, för närvarande att hämma emigrationen. Dessa försök komma icke att lyckas, förrän Sverige förmår att draga till sig alla sina söner och dottrar starkare och säkrare genom storhet och framtidsöppan i Amerika. Frågan om emigrationens hämmande är därför i grund och botten densamma som den stora lifsfågan om svenska folkskildringar i andligt och materiellt hänseende. Allt arbete i Sverige, som har till mål en religiös och sedlig uppväxelse, höjande af fosterlandskärleken, beredande af fördelar åt kroppsarbetarne genom egna hem, skyddslagstiftning, arbetareförsäkring m. m., uppkomsten af en modern storindustri, tillvaratagande af landets stora naturliga rikedomar, ja, arbete för allt som kan skapa ett lust, ett gladt, ett lyckligt Sverige, är ett arbete och det enda effektiva för emigrationens hämmande.

(Ur Valkyrian.)

AR DEN RELIGIÖSA KÄNSLAN MEDFÖDD?

Af Professor O. E. Lindberg.

En och annan forskningsresande från gångna tider har i sina skrifter meddelat oss, att han funnit primitiva folk, som saknat hvarje föreställning om något gudomligt eller om ett lif efter detta.

Sådan vore i och för sig själf ej så underligt. Äfven om religionen antages som anlag hos alla folk och i djupet af hvarje människosjäl, så kan ju i alla fall en tidpunkt tänkas i människans utveckling, då en sådan känsla ej ännu stuckit upp ur sitt naturhölje.

Allt här i världen kommer fram ur ett frö, en möjlighet. Hvilken mängd af tillstånd gifves det icke, där ännu nästan allt är blott möjlighet — där vi icke se ett spår af hvad som en gång skall stå i full blomning för vår syn.

Sedan nu emellertid den jämförande religionsforskningen uppstått och rent vetenskapligt tagit itu med de religiösa frågorna, har tesen om religionslösa folk fått en alldeles ny belysning. Det visar sig helt enkelt, att sådana icke alls existera — att de gamla notiserne härom berott på ytligt och opedagogiskt studium af företeelserna.

Häraf kan naturligtvis ej dragas den slutsatsen, att den religiösa känslan vore medfödd, ty hvad som man ej ännu lyckats uppleta, kunde ju en vacker dag trada fram. Men så mycket är af de hittills gjorda iakttagelserna visst, att dessa ej berättiga till ett motsatt antagande, det nämligen, att nämnda känsla ej vore medfödd.

Öfver hufvud taget lämnar den rent historiska undersökningen ej ensamt svar på frågan, ehuru den kan belysa densamma. Problemet är till större delen af inre natur. Vi ha att fråga oss, hvad vi måste mena med religion, och hur denna förhåller sig till det djupare inom oss.

af de afidnas andar, än af andra andeväsenden.

Det ser ut, som om den primitiva människans tankeförmåga vore så organiserad, att hon icke kan komma ifrån denna "barbarens filosofi", som man med ett främmande ord kallat animism, och som på en högre kulturståndpunkt utvecklar sig till den s. k. idealistiska filosofien.

Människan synes i själfva verket född idealist. Materialismen ligger ursprungligen i hennes kanslöflig — i hennes omedelbara och konkreta själf, utan är ett utslag af hennes sedermera uppkomna abstrakta och negativa reflexion.

Denna kan nämligen komma att ytligt stanna vid "hvad för ögonen är" — vid den rent yttre iakttagelsen och erfarenheten samt glömma, att människan också, och framför allt lever ett inre lif.

Ja, den abstrakta, negativa reflexionen kan så länge förse sig på det yttre, att den del af hjärnan, som förmedlar den inre erfarenheten, alltmär kommer ur bruk och därför allt mindre är hägad att tjänstgöra.

Man kan döda vissa organ — mer eller mindre. Man kan äfven i större eller mindre grad förlösa och försätta ur verksamhet det organ, med hvilket vårt evighetssinne rör sig.

Det finnes heliga i Indien, som sa ill specialitet att ständigt hålla handen i en viss riktning, tills dess den växer sig så in i den, att den ej går att röra åt något annat håll. Om man en längre tid vänjer reflexionen att endast rikta sig på yttre företeelser, yttre kausalsammanhang, så går det till sist icke att leda den in på djupare spår, så vida icke en andlig revolution inträffar i vårt väsen — just denna revolution, som det fjärde evangeliet kallar pånyttfödelse, och hvars vetenskapliga och psykologiska betydelse så förtjänstfullt belysts i William James' berömda arbete om "religiös erfarenhet".

Men ej blott barbarens så godt som naturöföndliga sätt att bilda sin filosofi, hvilken på samma gång är hans religion, tyder på den religiösa känslans medföddhet. Nutidens djupare psykologiska undersökningar peka samma riktning, om icke omedelbart, så medelbart. Dessa vittna nämligen om dolda krafter i vårt väsen, hvilka icke ännu mätas af "den korta spannen" — denna handbredd af tillvaro, som vi kalla jordlifvet.

Och är ändtligen vår andes odödlichkeit en genom seklers samlade inre erfarenhet och genom modern patologisk forskning alltmär bestrykt uppfattning, så är den religiösa känslans medföddhet häraf blott ett korollarium — en själfklar följd. Det ligger i vårt medvetandes egen natur, att detta ej kan dö. Vi känna på oss, om vi allvarligt medvetande och döden äro som eld och vatten, men — på det sättet, att det förra är det haf, som släcker döden.

Också finner den genialiske amerikanske vetenskapsmannen Gates intet starkare bevis för vårt själfmedvetandes odödlichkeit än detta själfmedvetande själf. Försök att i tanken "själfmedvetande" få in tanken "döden" eller att i tanken "döden" innefatta tanken "själfmedvetande"! Endast den som är mäktigt föreställningen "fyrkantig cirkel" eller "trekantig parallelogram", kan förbinda begreppen "själfmedvetande" och "död" med andra.

Hvad är väl alla motsatser mot den mellan själfmedvetande och död! De distansera hvarandra till alla punkter, som kastar ett helt universum emellan sig. Tankandet äger ej ens en spindeltråd att förbinda dem med. Och för det som har en tillräckligt djup känsla af sitt eget själfmedvetande, kryper döden ihop till det mygg, han slår ihjäl på sitt finger.

Det själfmedvetande, som lever sig verkligt in i sig själf, ler åt förgängelsen, emedan det förmått evigheten i hvarje fiber af sitt vara.

I vårt själfmedvetande är religionen oss medfödd, så sannt detta är oss medfödd.

Hemsäkt.

I en följetong stod att läsa: "Hon satte sig till bords med sitt största barn, änskönt hon icke kunde förtära det minsta...."

Svensk Bokhandel.

Vid världens ända. Roman af Nataly von Eschström. 166 sidor. 1905.\$6.00
Biblsk konkordans. Nya testamentet. Författad uppl. af F. Schultess, utgifven af John Swartz. 268 sidor. 1900. Originalklotband.\$6.00

Reseminnen från det Heliga Landet, Egypten och Turkiet af A. Nordlander. Med 23 planscher. 480 sidor. 1899. Inbunden i elegant originalklotband.\$1.00

Biblika berättelser för barn af en teolog. Med 53 illustrationer. 176 sidor. 1889. Klotb. 70c

Invaldens minnen. Romantiska berättelser från tretio-åriga kriget af Wilhelm Granath. Ny, omarbetad praktupplaga. Med talrika illustrationer. 832 sidor. 1905. Inb.\$2.00

Tordenskjöldsspeklubb. En episod ur Göteborgs och dess omgifnings historia af Lodbrok. Med teckningar af D. Ljungdahl. 167 sid. 1905. 50c
I granatelden vid Jalu. Skildringar och äfventyr från rysk-japanska kriget af A.O. Klausmann. Med 4 planscher. 147 sidor. 1904. Kartonerad.65c

Psalmer och sånger. af Joh. Diller. 185 sidor. 1894. Kartonerad.20c

När krigsgud talar. Romantisk skildring af vårt kommande krig af Iwan T. Aminoff (Radsha). Med talrika illustrationer. 582 sidor. 1904. Originalklotband.\$1.75

Rysen är öfver oss! En historisk berättelse om Norrköpings förstöring af ryssarna år 1710 af Lodbrok. Med teckningar af D. Ljungdahl. 157 sidor. 1905.50c

Raskolnikow. Roman ur ryska samhällets lif af Fedor Dostojevski. Två delar. Inbunden per del.70c
Kartonerad.35c

Hjortdöden. Roman fr. indian- och jägarlivet i Amerika af J. F. Cooper. Med många, delvis kolor. illustrationer. 240 sidor. Klotband.70c

August Blanches Berättelser. Illustrerade af framsända svenska konstnärer såsom Carl Larsson, Bruno Liljefors m. fl. —Hyrskens berättelser.50c
—En skådespelares äfventyr. 65c
—En prestmans anteckningar. 65c
—Tafel och berättelser.65c
—Berättelser ur St. skolmslivvet. Tre delar a.65c

Sångernas bok. Af Heinrich Heine. Översättning af Alfred Victorin. Med 2 me porträtt af författaren. Inb.70c

Ned med vapnen. Af Bertha von Suttner. Ny fullständig upplaga. Inbunden i vackert klotband.70c

Kvinnan på 30 år. Roman af Honore de Balzac. Med ett porträtt. Inb.70c

Bebodda världar. Af Camille Flammarion. Med ett porträtt och 16 sidor illustrationer. (Översättning af Tom Wilson från originalets 38:e upplaga. Inbunden.70c

Huckleberry Finns äfventyr. Af Mark Twain. Översättning af Tom Wilson. Med författarens porträtt. Inb.70c

Abrahams offer. Roman från Boerkriget af Gustaf Janson. Med författarens porträtt. Inbunden.70c

En folkfiende. Af Henrik Ibsen. Med 2 me porträtt af författaren. Inb.70c

Urania. Af Camille Flammarion. Översättning af Hilda Sachs. Med författarens porträtt. Inb.70c

Sherlock Holmes äfventyr. Af Conan Doyle. Översättning af Tom Wilson. Två delar. Inbunden per del.70c

Niels Lyhne. Af J. P. Jacobsen. Med 2 me porträtt. Inb.90c

En Nihilist. Roman af Serge Stepniak. En verklighetsskildring från Ryssland af första rang. Inbunden i vackert klotband.70c

Kleopatra af Jean Bertheroy. En historisk roman från det gamla Egypten under drottning Kleopatra. 236 sidor.60c

Julies dagbok af Peter Nansen. 244 sidor.70c

Svenska lycköskare i dollarns land. Skildringar ur verkligheten af Axel Kerfve. Med talrika illustrationer. Vackert tryckt, fint papper, elegant klotband. 731 sidor. Tryckt 1907.\$1.80

Öfverstående böcker skickas portofritt efter beställning motgående. Utgifnings katalog skickas gratis på begäran.
C. RASMUSSEN PUB. CO.,
720-724 S. 4th St., Minneapolis, Minn.